مجموعه‌ی
پیش‌درآمدها و رنگ‌های علی‌اکبرخان شهنازی
برای کمانچه

تنظیم و اجرا
رضا پرویززاده

مؤسسه‌ی فرهنگی ـ هنری ماهور
تهران ۱۴۰۰

فهرست

پیش‌گفتار ۶
نشانه‌ها ۷

سی‌دی ۱
۱. پیش‌درآمد شور ..... 05:28 ..... ۱۵
۲. رنگ شور ..... 01:34 ..... ۱۸
۳. پیش‌درآمد ابوعطا ..... 04:01 ..... ۲۰
۴. رنگ ابوعطا ..... 02:16 ..... ۲۲
۵. پیش‌درآمد بیات ترک ۱ ..... 03:45 ..... ۲۴
۶. رنگ بیات ترک ۱ ..... 03:00 ..... ۲۶
۷. پیش‌درآمد بیات ترک ۲ ..... 03:08 ..... ۲۸
۸. رنگ بیات ترک ۲ ..... 03:05 ..... ۳۰
۹. پیش‌درآمد افشاری ۱ ..... 07:25 ..... ۳۲
۱۰. رنگ افشاری ۱ ..... 02:43 ..... ۳۵
۱۱. پیش‌درآمد افشاری ۲ ..... 04:58 ..... ۳۷
۱۲. رنگ افشاری ۲ ..... 03:14 ..... ۳۹
۱۳. پیش‌درآمد دشتی ..... 06:23 ..... ۴۱
۱۴. رنگ دشتی ..... 03:43 ..... ۴۴
۱۵. پیش‌درآمد سه‌گاه (جنگ) ..... 02:44 ..... ۴۶
۱۶. پیش‌درآمد سه‌گاه (صلح) ..... 05:20 ..... ۴۸
۱۷. رنگ سه‌گاه ..... 02:48 ..... ۵۰

سی‌دی ۲
۱۸. پیش‌درآمد چهارگاه ..... 05:35 ..... ۵۲
۱۹. رنگ چهارگاه ۱ ..... 03:19 ..... ۵۵
۲۰. رنگ چهارگاه ۲ ..... 03:04 ..... ۵۸
۲۱. پیش‌درآمد ماهور ۱ ..... 05:11 ..... ۶۰
۲۲. رنگ ماهور ۱ ..... 02:05 ..... ۶۳
۲۳. پیش‌درآمد ماهور ۲ ..... 05:39 ..... ۶۵
۲۴. رنگ ماهور ۲ ..... 03:37 ..... ۶۸
۲۵. پیش‌درآمد ماهور ۳ ..... 09:36 ..... ۷۱
۲۶. پیش‌درآمد همایون ..... 07:08 ..... ۷۵
۲۷. رنگ همایون ..... 02:24 ..... ۷۸
۲۸. پیش‌درآمد بیات اصفهان ۱ ..... 06:47 ..... ۸۰
۲۹. رنگ بیات اصفهان ..... 03:59 ..... ۸۳
۳۰. پیش‌درآمد بیات اصفهان ۲ ..... 06:13 ..... ۸۵

Total Time: 130:12

پیش‌گفتار

استاد علی‌اکبر شهنازی، از بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین نوازندگان و آهنگسازانِ موسیقی کلاسیک ایرانی است. وی از معدود استادان نوازنده است که در تمام گونه‌های موسیقی کلاسیک ایرانی همچون پیش‌درآمد، رنگ، چهارمضراب، ضربی و تصنیف قطعاتِ زیبا و کم‌نظیری ساخته‌اند. برخی از این قطعات همچون پیش‌درآمد شور، دوضربی بیات‌ترک، پیش‌درآمد ماهور، قطعه‌ی «جنگ» و تصنیفِ «نسیم سحر» در ابوعطا از شهرت خاصی برخوردار شده و در قالب تکنوازی و گروه‌نوازی مکرراً اجرا شده‌اند. قطعاً شناخت و اجرای این قطعات برای تمام سازهای ایرانی بسیار مفید و ضروری است.

موضوع اصلیِ نت‌نگاریِ این کتاب، تفکیک نغمه‌های ساختاری و نغمه‌های تزئینی است. تا جایی که امکان داشته، نغمه‌های تزئینی با علائم و نشانه‌ها ثبت شده‌اند. به نظر می‌رسد این امر موجبِ تسریعِ دریافت و شناختِ ساختارِ قطعه می‌شود. برای برخی از علائم، با توجه به تکنیک‌های اجرائی کمانچه در موسیقی دستگاهی، شیوه‌های گوناگونی تعریف و تشریح شده است به‌طوری‌که، نوازنده بنا به انتخاب خود، اجراهای گوناگونی از قطعه می‌تواند ارائه دهد. با این شیوه‌ی نت‌نویسی، از طریقِ حذف و یا انتخابِ شیوه‌ی اجرای تزئینات، نوازندگان کمانچه در سطوح مختلف قادر به اجرای بسیاری از قطعات خواهند بود.

گرچه در اجرای قطعات تکنیک‌ها و ویژگی‌های کمانچه‌نوازیِ کلاسیک ایرانی مورد نظر بوده، گاهی به تکنیک‌های تارنوازی به‌ویژه نوازندگیِ علی‌اکبرخان شهنازی مانند به ویژه دوبل نت‌ها (double stops) در پیش‌درآمد ماهور (قطعه‌ی شماره‌ی ۲۱) نیز توجه شده است. در نت‌نگاری و اجرای قطعات این مجموعه از نت‌نویسی‌های حبیب‌الله صالحی، داریوش طلائی و داریوش پیرنیاکان و همچنین اجرای تار علی‌اکبر شهنازی استفاده شده است.

رضا پرویززاده
عضو هیئت علمی گروه موسیقی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران
تابستان ۱۴۰۰